

Tõe teraapia

Lars Kepler, „Hüpnosisöör“
Kirjastus Pegasus, 2011

Menuka Joon Linna sarja esimene osa on kahtlemata üks enim loetud raamatuid Rootsis ja ka mõnedes teistes riikides. Tegemist on sündmuste- ja tegelasterohke kriminaalromaaniga, mis on ilmselt püüdnud paljude tähelepanu oma lihtsa, arusaadava teksti tõttu. Lars Kepler, kelleks on kahe abielus oleva kirjaniku (Alexander ja Alexandra Coelho Ahndoril) pseudonüüm, on kirjutanud kõnekeelse dialoogi abil reaalse eluga seostatava teksti. Seda raamatut lugedes tekib kohe tunne, mis väljendab endas realistlikke ja täiesti võimalikke olukordi. Jääb mulje, nagu lugeja elaks ise vastavaid olukordi läbi, ja raamatu tegelased on ära tuntavad kui enda kõrval elavad inimesed.

Väga pilkupüüdev on selle väljaande esikaas – illustreeritud on alasti mees, kelle nägu on varjatud ning kelle keha on kaetud vereniredega. Veel õövastamaks teeb esikaane asjaolu, et raamatu pealkirja taga seisva mehe vasak käsi on suunatud pealkirja ette. Tekib kolmedimensiooniline illusioon, mis tekitab algset hirmu raamatu sisu ees. Kuigi öeldakse, et raamatut ei tohi hinnata tema kaane järgi, on selle raamatu kaas siiski väga täpne. See annab viivitamatult teada, et tegu pole ilusa tekstiga. Esindatud hirm ning veri, mida väljendab kaanele pandud mees, on olemas ka romaanis endas. Lugeja peab selleks valmis olema.

Teos kätkeb endas kriminaalkomissar Joon Linna vastutust teatud juhtumitele. Kuna ta on riiklikus kriminaalpolitseis tööl, ei tohiks ta võtta vastu igasuguseid juhtumeid. Ent soomerootslasest komissari sisetunne ei tundu iialgi alt vedavat, kui ta peaks endale välja nõudma väliselt väärtusetuid juhtumeid. Tegemist on väga stereotüüpse detektiivvi tüüpi inimesega, aga raamat pole sugugi detektiivromaan. Isegi kui Joon esindab endas põikpäist ja sõltumatut uurijat, kellel on alati õigus, ei keerle kogu romaani sündmustik tema ümber. Teiseks väga oluliseks tegelaseks on tuntud hüpnosisöör Erik Maria Bark, keda raamatu pealkirja järgi võiks hinnata kui peategelast. Sarja nimi ütleb teisiti – peategelaseks on siiski Joon Linna, kuigi Eriku osa süžees on raamatus märgatavalt suurem kui Joon enda oma. Järjestikku toimuvad kuriteod annavad aimu, et tegemist on kavalalt kirjutatud kriminaalromaaniga. See võib jätta mulje, et kogu detektiivitöö ja mõtlemine jääb Joonale, aga tegelikult on detailid vaja välja noppida lugejal endal. Joon on seal ainult selleks, et lugejale vajalikke vihjeid anda.

Süžee puhul on hämmastav osa kulgemisel. Raamat algab suhteliselt rahulikult, kui järsku pööratakse tähelepanu äsja toimunud veresaunale. Kohe on tunnistajad olemas ja nendest peamiseks on mõrvatud pere poeg Josef Ek. Veidi veenmist Joon poolt ning Erik asub Josefit hüpnotiseerima, kuigi ta oli endale lubanud mitte iial enam sellega tegeleda. Pärast õnnestunud hüpnootsi selgub kohe raamatu algul, kes on pere mõrvar – see on perepoeg Josef ise. Ma leian, et selline kirjutusviis on ebatavaline. Tavaliselt viivitatakse nähtavasti kõige šokeerivama

tegelase kuritegeliku rolliga vähemalt raamatu lõpuni, kuid Lars Kepleri nime taga peituv kirjanikepaar leidis teise võimaluse. Veel on väga hüppeline kulg eriline selle poolest, et isegi kui sarimõrvariks nimetatud Josef jätkas oma psühhoosilist tööd, peeti ta aegsasti enne raamatu lõppu kinni. Peakurjategijaks osutus hoopiski Lydia, kellel olid halvad mälestused oma väikesest vennast ning kes elas seda välja väikeste võõraste poiste peal. Eriku poeg Benjamin Bark rööviti veidi aega pärast Josefi haiglast põgenemist, aga Josef polnud röövel, nagu esialgu arvati. Lydia, kes oli kümme aastat varem käinud Eriku hüpnoositeraapia rühmas, oli süüdi Benjamini röövis. Erik suutis sellest aru saada ainult oma kümne aasta taguste mälestuse kaudu. Ta teadis, et hüpnotiseeritud inimene räägib alati tõtt. Raamatu sisu juhatati pöördeliselt Josefi kuritegudest Lydia omadeni ja kahe ikoonilise kurjategija osalus teebki raamatust täiusliku kriminaalromaanini.

Ma leian, et raamatus oli peale pideva pinge ja ebamugavustunde veel omajagu poeesiat. Korduvad kujundid ja arusaamad inimese tunnetest teevad sellest veidralt võluva romaani. Jutus oli kõigest kõike – armastusest ja petmisest, igapäevaelust ja kuritegudest, märulist ja lummasvast hüpnoosist. Raamatu lõpus õhku rippuma jäänud küsimused pole sugugi takistuseks elamuse saamisel. See ilmselt andiski põhjuse, et kirjutada Joonas Linna sarja esimesele raamatule järg. Esimese raamatu karakterite- ja sündmusterohkus, ent samal ajal perfektselt välja joonistunud süžee, teeb kriminaalromaanist väärikalt nauditava teose. „Hüpnotisöör“ koos Joonaga on oma menu auga välja teeninud.

Ulakass